

Сарајево, 03.04.2023. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 27.03.2023. – 31.03.2023.**

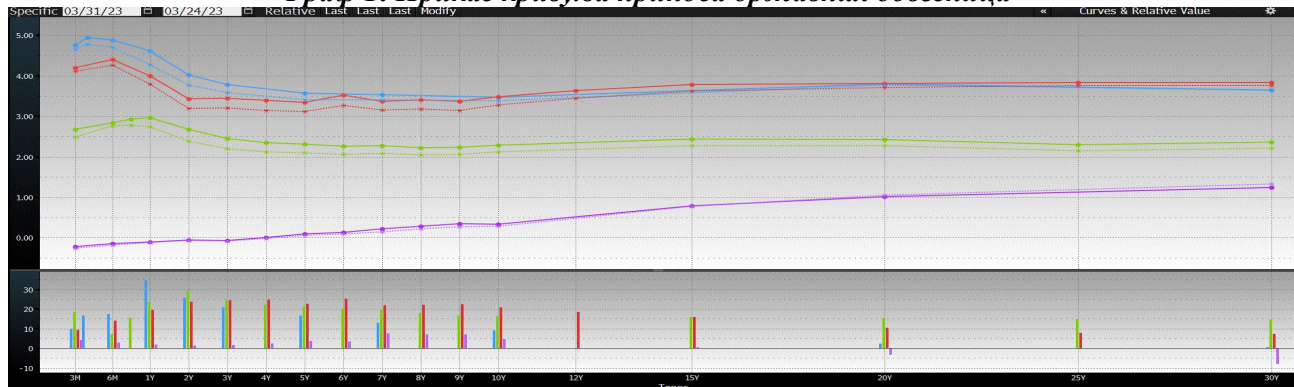
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	24.3.23	31.3.23		24.3.23	31.3.23		24.3.23	31.3.23		24.3.23	31.3.23	
2 године	2.39	2.68	↗	3.77	4.03	↗	3.21	3.44	↗	-0.06	-0.06	→
5 година	2.10	2.31	↗	3.41	3.57	↗	3.13	3.36	↗	0.07	0.10	↗
10 година	2.13	2.29	↗	3.38	3.47	↗	3.28	3.49	↗	0.32	0.35	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubilllove

Доспијеће	Приноси	
	24.3.23	31.3.23
3 мјесеца	2.536	2.707
6 мјесеца	2.769	2.841
1 година	2.776	3.008

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 31.03.2023. године (пуне линије) и 24.03.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Током прошле седмице дошло је до смиривања ситуације на финансијским тржиштима. Иако се не може рећи да више не постоји неизвјесност везано за питање могућности избијања нове банкарске кризе, ситуација је била знатно мирнија него је то био случај од половине марта. Због тога је дошло до раста приноса обвезница еврозоне дуж цијеле криве, уз највеће промјене забиљежене на предњем дијелу криве. Приноси њемачких обвезница су повећани између 16 и 29 базних поена, а приноси италијанских обвезница између 9 и 24 базна поена. Предсједавајући одбора за надзор банака ЕЦБ Елгиа изразио је забринутост због нервозе међу инвеститорима о питању банака, те изјавио да би регулатори требало да проучавају тржиште CDS-ова и да би кретања ка централизованом клирингу CDS-ова био велики прогрес. Bloomberg је објавио наслов да сматрају да су регулатори издвојили једну трансакцију трговине CDS-ovima вриједности око 5 милиона EUR Deutsche Bank за коју се претпоставља да је изазвала распродају на глобалном нивоу.

На крају протекле седмице је објављен податак о већем паду стопе инфлације у еврозони него што је било очекивано, те је у фебруару износила 6,9%. С друге стране, темељна инфлација остала је изузетно висока у истом мјесецу и забиљежила је нови рекордно висок ниво (5,7%), а управо у фокусу већег броја европских званичника јесте висока темељна стопа инфлације. Све то и даље дјелује на могућност наставка повећања каматних стопа ЕЦБ. Потпредсједник ЕЦБ De Guindos је

изјавио да ће фундаменти инфлације остати вјероватно повишени чак и ако долази до пада главне стопе инфлације, те је навео да је исувише рано да се види како ће турбуленције на тржишту утицати на економски раст и инфлацију. Главни економиста ЕЦБ Lane је изјавио да ће ЕЦБ морати да додатно повећа каматне стопе уколико недавно забиљежене тензије у финансијском систему буду обуздане. Lane је истакао да ће према базном сценарију ЕЦБ бити потребно још повећавати каматне стопе како би се осигурало да се инфлација смањи на 2%. Такође, према базном сценарију очекује се да ће недавни стресови у финансијском систему бити обуздани. Члан ИВ ЕЦБ Schnabel је, према непотврђеним информацијама, инсистирала на саопштењу са сједнице из марта које би сигнализирало могућност додатних повећања каматних стопа.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Монетарни агрегат М3 – ЕЗ (Г/Г)	ФЕБ	3,2%	2,9%	3,5%
2.	Индекс пословног повјерења – ЕЗ	МАР	100,0	99,3	99,6
3.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (финал.)	МАР	-19,2	-19,2	-19,1
4.	Ifo индекс пословне климе – Њемачка	МАР	91,0	93,3	91,1
5.	Ifo индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка	МАР	88,3	91,2	88,4
6.	Gfk индекс повјерења потрошача – Њемачка	АПР	-30,0	-29,5	-30,6
7.	Индекс пословног повјерења – Италија	МАР	-	110,2	109,2
8.	Индекс повјерења потрошача – Италија	МАР	104,0	105,1	104,0
9.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	МАР	7,1%	6,9%	8,5%
10.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	МАР	5,7%	5,7%	5,6%
11.	Малопродаја – Њемачка (Г/Г)	ФЕБ	-5,1%	-7,0%	-4,0%
12.	Малопродаја – Холандија (Г/Г)	ФЕБ	-	8,5%	11,9%
13.	Потрошња становништва – Француска (Г/Г)	ФЕБ	-3,6%	-4,1%	-3,6%
14.	Индустријске продаје – Италија (Г/Г)	ЈАН	-	8,6%	14,9%
15.	Стопа незапослености – ЕЗ	ФЕБ	6,6%	6,6%	6,6%
16.	Стопа незапослености – Њемачка	МАР	5,5%	5,6%	5,5%
17.	Стопа незапослености – Белгија	ФЕБ	-	5,8%	5,8%
18.	Стопа незапослености – Италија	ФЕБ	7,9%	8,0%	8,0%

САД

Министрица финансија САД Yellen је током протекле седмице изјавила да је главни приоритет предсједника Bidenа смањење инфлације. Yellen је упозорила да су напори на дерегулацији који су разводнили неке финансијске реформе након 2008. можда отишли предалеко и допринијели недавним шокovima на финансијским тржиштима. Међу областима финансијске рањивости, Yellen је указала на фондове тржишта новца, небанкарске институције које не обављају послове пријема депозита или су само благо везане за послове прикупљања депозита, отворене фондове који нуде дневне откупе, али држе неликвидну имовину, хец фондове и stablecoins.

Према објављеним подацима у петак, темељни PCE дефлатор који се користи и као мјера инфлације је у фебруару смањен више од очекивања. Податак је износио 0,3%, док се очекивало да ће износити 0,4% на мјесечном нивоу. Посматрано на годишњем нивоу темељни PCE дефлатор је у фебруару смањен на 4,6% са претходних 4,7%, колико се очекивало да ће и у фебруару износити. У сваком случају подаци указују на то да инфлација још увијек није на измаку, али економија ипак указује на одређено смањење инфлације. У контексту оваквих података, предсједница Феда из Бостона Collins је истакла да су подаци PCE дефлатора на неки начин позитивне вијести, те да је то нешто што се очекивало.

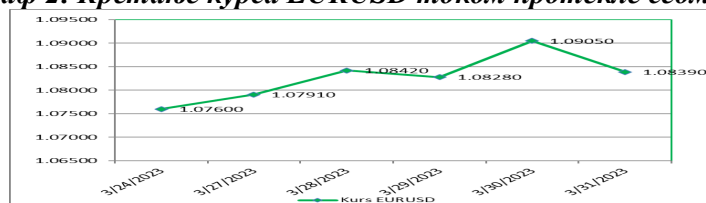
Предсједавајући одбора за супервизију Baer је изјавио да ће Фед разматрати пристигле податке и финансијске услове како би се одлучивало од састанка до састанка. Приликом саслушања у Представничком дому о банкама, Baer је истакао да су потребна јача правила о капиталу и ликвидности за банке од 100 милијарди долара и више. Предсједник Федералне корпорације за осигурање депозита (FDIC) Gruenberg је изјавио да је брзина новца нови фактор ризика који треба узети у обзир. Према незваничним изворима FDIC се суочава с трошковима од скоро 23 милијарде долара због недавних банкрота банака и разматра да већи дио тог терета од уобичајеног усмјери на највеће банке у земљи.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Активности прерађивачког сектора Феда из Даласа MAP	-10,0	-15,7	-13,5
2.	Велепродајне залихе (М/М) Р ФЕБ	-0,1%	0,2%	-0,5%
3.	Индекс повјерења потрошача MAP	101,0	104,2	103,4
4.	МБА апликације за хипотекарне кредите 24. март	-	2,9%	3,0%
5.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 25. март	196.000	198.000	191.000
6.	Континуирани захтјеви незапослених 18. март	1.700.000	1.689.000	1.685.000
7.	БДП (Q/Q) IV квартал	2,7%	2,6%	3,2%
8.	Лична примања ФЕБ	0,2%	0,3%	0,6%
9.	Лична потрошња ФЕБ	0,3%	0,2%	2,0%
10.	Темељни РСЕ дефлатор (Г/Г) ФЕБ	5,1%	5,0%	5,3%
11.	Индекс расположења потрошача Ун. Из Мичигена F MAP	63,3	62,0	67,0

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0760 на ниво од 1,0839.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Крајем протекле седмице Велика Британија је представила споразум о придруживању са 11 других држава које су чланице азијско-пацифичког трговинског блока, док је премијер Sunak, у овом контексту, истакао да његова Влада преузима „слободу након Брежита“. Преговори око тога да Велика Британија постане члан Свеобухватног и прогресивног споразума за транспацифичко партнерства (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership - CPTPP) су окончани након двије године преговора о питању квота и царина. Велика Британија ће бити прва земља која се придружила групи CPTPP од периода када је група основана односно од 2018. године. Sunak тврди да ће овај трговински споразум донијети економске бенефите те да ће потакнути спољнотрговинску политику Велике Британије ка Азији и Пацифику.

У записнику и сажетку финансијске политике ВоЕ за март који су објављени током прошле седмице, Комитет за финансијску политику ВоЕ позива на минималне резерве за фондове одговорности (Liability-driven funds - LDI) који се користе за пензионе шеме у Великој Британији. Рањивост ових фондова је посебно била изражена крајем 2022. године када је дошло до снажног раста приноса на државне обвезнице Велике Британије. Комитет за финансијску политику ВоЕ је у овом контексту позвао LDI фондове да буду отпорни на раст приноса за најмање 250 базних поена и да треба да буду у могућности да издрже озбиљне стресове на финансијском тржишту, да буду у могућности да испуне захтјеве за маргинама и колатералима без потребе да се нека актива продаје што би могло покренути нежељене информације. Такође, фондови су позвани на побољшање оперативних процеса како би се испунили маргинални захтјеви и позив за колатералом брзо и једноставно у моменту када то буде потребно.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Нетопотрошачки кредити (Г/Г) ФЕБ	-	7,7%	7,5%
2.	Одобрени хипотекарни захтјеви ФЕБ	41.300	43.500	39.600
3.	Nationwide цијене кућа (Г/Г) MAP	-2,2%	-3,1%	-1,1%
4.	БДП (Q/Q) F IV квартал	0,0%	0,1%	-0,1%

5.	Лична потрошња (Q/Q) F	IV квартал	0,1%	0,2%	-0,3%
6.	Извоз (Q/Q) F	IV квартал	-1,0%	-1,4%	10,5%
7.	Увоз (Q/Q) F	IV квартал	1,5%	-0,2%	-3,1%
8.	Укупне пословне инвестиције (Q/Q) F	IV квартал	4,8%	-0,2%	0,0%

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио благи пад са нивоа од 0,87973 на ниво од 0,87902. GBP је апрецирала у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2233 на ниво од 1,2337.

ЈАПАН

Током протекле седмице BoJ је саопштила да је проширила распон планираних куповина обвезница за наредни квартал, према којем ће куповати обвезнице са роком доспијећа између 10 и 25 година у износу од 100 до 500 милијарди JPY по операцији, у односу на I квартал када је тај распон износио од 200 до 400 милијарди JPY. Такође су проширили распон износа куповина за остале рокове доспијећа више од једне године. ММФ је у свом посљедњем извјештају објавио да би BoJ требало да избјегне привремени излазак из монетарног попуштања, као и да ће све промјене поставки монетарне политике морати бити добро предочене како би се олакшала транзиција и заштитила финансијска стабилност. Након објаве извјештаја, главна мисија ММФ-а у Јапану је појаснила да ММФ не препоручује било какво унапријед објављивање промјена политике контроле криве приноса (YCC), јер би тиме повећали шпекулативне притиске.

Гувернер BoJ Kuroda је приликом обраћања у Парламенту истакао да је циљ BoJ-а одржива инфлација и да инфлаторни циљ тек треба да буде достигнут. Курода је додао да је још увијек прерано расправљати о специфичностима изласка из политике и да је тренутно масовно монетарно попуштање било одговарајуће. Премијер Kishida је рекао да јапанске банке имају мали ризик од ситуације попут недавног отписа AT1 обвезница Credit Suisse јер AT1 јапанских банака немају клаузулу која дозвољава сличан отпис инструмента.

Часопис Japan Times је објавио да је Парламент усвојио буџет од рекордних 114,38 билиона јена за нову фискалну годину од априла како би ојачао одбрамбене капацитете суочене са сигурносним пријетњама својих сусједа и подржао економију која се бори с инфлацијом. Представнички дом је одобрио нацрт буџета у фебруару. Буџет за одбрану ће достићи 6,82 трилиона јена, највише до сада. Отприлике трећина буџета, 36,89 билиона, користиће се за покривање трошкова социјалног осигурања, будући да је становништво Јапана једно од оних која најбрже старе.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Водећи индекс F	ЈАН	-	96,6	97,2
2.	Коинцидирајући индекс F	ЈАН	-	96,4	99,4
3.	Стопа незапослености	ФЕБ	2,4%	2,6%	2,4%
4.	Стопа инфлације у Токију (Г/Г)	МАР	3,2%	3,3%	3,4%
5.	Малопродаја (Г/Г)	ФЕБ	5,8%	6,6%	5,0%
6.	Индустријска производња (Г/Г) P	ФЕБ	-2,4%	-0,6%	-3,1%
7.	Индекс започетих кућа (Г/Г)	ФЕБ	-0,5%	-0,3%	6,6%

JPY је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 140,66 на ниво од 144,09. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 130,73 на ниво од 132,86.

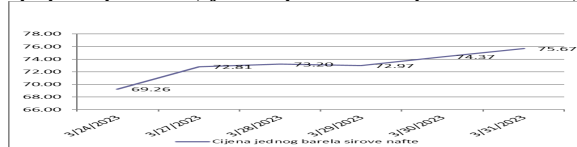
НАФТА И ЗЛАТО

На отварању тржишта нафте у понедељак цијена једног барела сирове нафте је износила је 69,26 USD (64,37 EUR).

Током протекле седмице цијена нафте је имала тенденцију раста. У понедељак је цијена повећана преко 5% дневно јер су инвеститори процјењивали напоре власти да обуздају забринутости око глобалног банкарског система, док је председник Русије Путин указао на планове да постави тактичко нуклеарно оружје на територији Бјелорусије што је подстакло тензије у Европи. Наредног дана цијена је наставила са растом услед престанка забринутости око глобалних банкарских проблема и ризика у вези с набавком јер је Ројтерс објавио да је Ирак био приморан зауставити извоз од око 450.000 барела дневно из своје регије сјеверног Курдистана кроз Турску након што је арбитражна одлука потврдила да је пристанак Багдада био потребан за отпрему нафте. Осим тога, група ОПЕКС+ није показала знакове прилагођавања производње нафте о чему би се могло расправљати на састанку наредне седмице. Саудијска Арабија је саопштила да би алијанса требало да одржава залихе стабилним до краја 2023. године због крхког опоравка потражње. Цијена нафте је током трговања у петак повећана за 1,75% у односу на дан раније након што је ОПЕКС+ неочекивано донио одлуку да смањи обим производње за 1,1 милиона барела дневно, одустајући од ранијих увјеравања да ће понуду нафте одржати стабилном. Саудијска Арабија ће смањити обим понуде за 500.000 барела дневно, а њен примјер ће слиједити и Кувајт, УАЕ те Алжир. Goldman Sachs је повећао очекивања за цијену нафте, те сада очекују да би Брент цијена нафте до децембра 2023. године могла се повећати на 95 USD у односу на ранија очекивања од 90 USD.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте износила је 75,67 USD (69,81 EUR), што на седмичном нивоу представља раст од 9,25%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одржавање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 1.978,21 USD (EUR 1.838,49).

Током протекле седмице цијена злата је била промјењива и углавном под утицајима глобалних кретања, те промјене вриједности USD. Почетком седмице цијена је смањена јер је опоравак берзи и раст цијена акција смањио атрактивност злата као сигурног уточишта, док су инвеститори процјењивали кораке које су власти подuzele како би умирили неизвјесности и како би банкарску кризу држале под контролом. Наредног дана је повећана цијена злата углавном због слабијег долара. Bloomberg је објавио вијест да је тражња за златом подржана приливом у фондове којима се тргује на берзи, чији су удјели у петак достигли шестоседмични максимум. Средином седмице је дошло до благог пада цијене и то углавном због апрецијације долара, те се цијена консолидовала на нивоу од око 1.960 – 1.965 долара по унци. У четвртак је цијена овог племенитог метала повећана под утицајем објављених нешто лошијих података са тржишта рада у САД, док је и БДП у IV кварталу 2022. године био нешто слабији од очекивања. Ове вијести су утицале на слабљење долара и посљедишно на раст цијене злата. Цијена злата је током марта повећана под утицајем забринутости око банкарске кризе која је потакнула тражњу за сигурним инвестицијама попут злата. Иако се чини да је интервенција влада за сада спријечила могућност веће кредитне кризе, колапс неколико америчких банака довео је до тога да су инвеститори почели процјењивати да ће даљи раст каматних стопа Феда бити мање агресиван, што даје подршку цијени злата.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.969,28 USD (EUR 1.818,85). У односу на претходну седмицу цијена злата је смањена за 0,45%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

